

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۰/۲۴۲۹۹
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۱۷
پیوست: ندارد

تولید، پشتیبانی‌ها، مانع زدایی‌ها
مقام معظم رهبری

ریاست محترم دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ... موضوع: گزارش ارزیابی برنامه ترویج تغذیه با شیر مادر در بیمارستان های دوستدار کودک

با سلام و احترام

فرایند استقرار و پیاده سازی برنامه بیمارستان های دوستدار کودک با حمایت و پشتیبانی مستمر برنامه از طریق وجود افراد متعهد و تلاشگر امکان پذیر می شود. رویکرد بهبود کیفیت مستمر برای بیمارستان های دوستدار کودک از طریق اجرای اقدامات سیستماتیک سه گانه برنامه ریزی ، بهبود و کنترل منجر به ارتقاء پایدار میشود. کنترل برنامه از دو طریق پایش داخلی و ارزیابی انجام می شود و در طی آن فرایندها به منظور انطباق با استانداردها بررسی شده و انجام اقداماتی که نیازمند تغییر و اصلاح هستند، پیگیری می شوند.

در سال های اخیر به منظور اعتبار سنجی و شناسایی آسانتر چالش های بیمارستان های دوستدار کودک، انجام ارزیابی خارجی مستمر با یک فرآیند استاندارد (شامل ارزیابی و ارزیابی مجدد) در کنار ارزیابی مستقل تاکید می شود. در طی ارزیابی، اجرای کمی و کیفی ده اقدام را بررسی نموده ، شکاف های موجود و عدم انطباق با استانداردها شناسایی شده و به هر یک از مراکز برای بهبود و پیشرفت بازخورد داده می شود. این فرایند برای تضمین کیفیت حیاتی است.

به همین منظور در سال جاری ، اداره سلامت کودکان اقدام به تدوین دستورالعمل ارزیابی و چک لیست بیمارستان ها و مراکز ارائه خدمات مادر و نوزاد نمود و برنامه ریزی اجرای آن را با همکاری کارشناسان و مشاورین شیر مادر انجام داد که گزارش نتایج آن به شرح ذیل ارسال می گردد . خواهشمند است دستور فرمایید مداخلات در جهت اصلاح مشکلات و لحاظ انتظارات در اولویت برنامه عملیاتی سال آتی معاونت های بهداشت و درمان لحاظ شده و نسبت به اجرای آن برنامه ریزی صورت گیرد:

- تعداد ۲۰ دانشگاه و ۳۱ بیمارستان جهت دریافت لوح بیمارستان دوستدار کودک اعلام آمادگی کردند که از این تعداد ۱۸ بیمارستان (۶۴.۲ درصد) با استفاده از چک لیست ارزیابی شدند.
- امتیاز بیمارستان ها در سه سطح خوب (۸۰ تا ۹۰ درصد)، عالی (۹۱ تا ۹۵ درصد) و ممتاز (بالای ۹۵ درصد) تعیین شد. از بین بیمارستان های مورد ارزیابی فقط یک بیمارستان امتیاز ممتاز را دریافت کرد و دو بیمارستان امتیاز عالی و سایر بیمارستان های دانشگاه ها، امتیاز خوب را دریافت کردند.
- تعداد هفت بیمارستان لوح دریافت نکرده و به آنها فرصت های سه ماهه و یکساله داده شد.
- درکنار بیمارستان های داوطلب دوستدار کودک، تعداد شش بیمارستان نیز ارزیابی شده و پسخوراند برای آنان ارسال گردید .

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۰/۲۴۲۹۹
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۱۷
پیوست: ندارد

تولید، پشتیبانی‌ها، مانع زدایی‌ها
مقام معظم رهبری

اهم مشکلات:

- اقدام به انعقاد قرارداد با داروخانه های بخش خصوصی در خارج از بیمارستان و عدم نظارت بر اجرای کد بین المللی جانشین شونده های شیرمادر
- ضعف در برنامه ریزی آموزش کارکنان و عدم برنامه ریزی جهت شرکت پزشکان در جلسات آموزشی
- استاندارد نبودن فضاهای فیزیکی در برخی از بیمارستان ها مانند اتاق های مشاوره ، استراحت مادر ، شیردهی و...
- ناکافی بودن تجهیزات در بخش های مختلف در برخی از بیمارستان ها مانند شیردوش برقی (ترجیحا دوقلو) ، وسایل کمک شیردهی ، وسایل کمک آموزشی (عروسک ، بافت سینه و...) ، صندلی شیردهی ، زیر پای و...
- ناکافی بودن حمایت مادران و شیرخواران بیمار بستری در بخش اطفال در خصوص تداوم شیردهی و عدم استفاده از شیر مصنوعی ، تغذیه تکمیلی شیرخوار و...
- اجرای نامناسب دستورالعمل تماس پوست با پوست بلافاصله پس از تولد و شروع شیردهی در ساعت اول
- دانش و مهارت ناکافی مادران در خصوص تغذیه با شیر مادر ، تکنیک شیردهی ، دوشیدن شیر، اهمیت هم اتاقی مادر و نوزاد و...

با توجه به چالش های موجود انتظار می رود، برنامه ریزی و هماهنگی در سال ۱۴۰۱ جهت بهبود اجرای برنامه ها به شرح ذیل صورت گیرد:

- حمایت و پشتیبانی مدیران در کنار ارتقاء دانش آنان در اجرای ده اقدام موفق شیردهی و اجرای دستورالعمل کد بین المللی جانشین شونده های شیر مادر
- شرکت کلیه اعضا به ویژه مدیران بیمارستان در کمیته های ترویج تغذیه با شیر مادر و بهبود کیفی در برگزاری جلسات (طراحی مداخلات متناسب با نتایج پایش و مشکلات بیمارستان ها، پیگیری اجرای مداخلات تا حصول نتیجه و...)
- برنامه ریزی و طراحی آموزشی با رعایت موارد زیرانجام گیرد :
- برگزاری جلسات بازآموزی مطابق با نیازسنجی با در نظر گرفتن بهبود مهارت پرسنل
- آموزش ۲۰ ساعته کارکنان جدیدالورود که تا کنون دوره ۲۰ ساعته را نگذرانده اند
- برنامه ریزی آموزشی مطابق با نوع فعالیت کارکنان در بخش های مختلف
- آموزش ۷۲ ساعته کارکنان بخش مراقبت ویژه نوزادان
- برنامه ریزی در راستای ارزیابی مهارت کارکنان
- تامین منابع انسانی مورد نیاز به ویژه مشاورشیردهی دوره دیده (حداقل ۴۸ ساعت آموزش گرفته باشد) حداقل یک نفر در بیمارستان های دوستدار کودک

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۳۰۰/۲۴۲۹۹
تاریخ: ۱۴۰۰/۱۲/۱۷
پیوست: ندارد

تولید، پشتیبانی‌ها، مانع زدایی‌ها
مقام معظم رهبری

- بررسی فضاهای فیزیکی موجود و تامین فضای مناسب (اتاق شیردهی، اتاق استراحت مادر...) مطابق با دستورالعمل
- تامین تجهیزات ضروری از قبیل شیردوش، صندلی، زیر پای، وسایل کمک آموزشی، و... مطابق با دستورالعمل در بخش های مختلف
- بهبود کیفی فرایندهای ارائه خدمت و پشتیبانی در بیمارستان ها به منظور اجرای دستورالعمل تماس پوست با پوست
- راه اندازی کلینیک مراقبت دوران بارداری یا استاندارد نمودن فرایندهای ارائه خدمات در درمانگاه زنان جهت آموزش مادران باردار، برگزاری کلاس های آموزش شیردهی، ثبت اطلاعات و خدمات ارائه شده جهت مادران و پیگیری موارد پرخطر
- حمایت و کمک به مادران پس از زایمان و بهبود مهارت آنان در زمینه تغذیه با شیر مادر
- امکان پیگیری فعال مادران با احتمال مشکل شیردهی، فراهم نمودن امکان دسترسی مادران به مراکز مشاوره شیردهی یا گروه های حامی جهت رفع مشکلات

ابتکارات برخی از دانشگاه ها

- فراهم نمودن تسهیلات لازم جهت تشویق مادران به انجام زایمان در بیمارستان و ایجاد شرایط مناسب جهت انجام زایمان ایمن و مراقبت از نوزاد
- بهره گیری از کارکنان علاقمند جهت همکاری در تهیه فیلم، کلیپ های آموزشی تاثیر گذار و سایر مواد کمک آموزشی در کنار سایر فعالیت ها
- فراهم کردن کیفیت بالای فضاها و هتلینگ بیمارستان ها به منظور آسایش و راحتی مادر و شیرخوار و کاهش استرس و اضطراب مادر و خانواده وی
- فراهم نمودن شرایط مناسب جهت انجام زایمان فیزیولوژیک و حضور همسر در کنار مادر در تمام مدت اقامت مادر و نوزاد در بیمارستان

دکتر کمال حیدری
معاون بهداشت